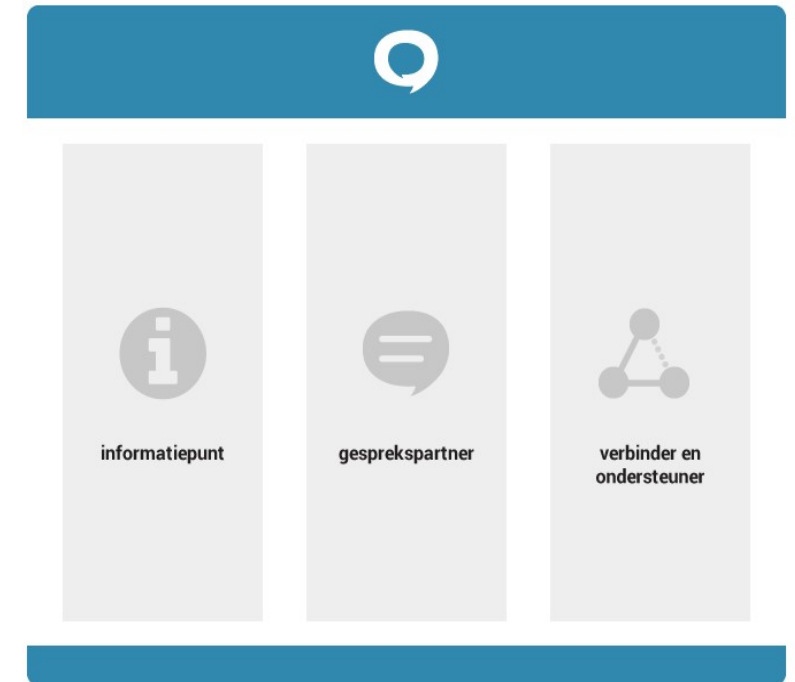

De ouderbijdrage. Kind van de rekening?

Sjoerd van Geffen
27 november 2019

Ouders & Onderwijs

- Gratis informatie- en adviespunt voor ouders
 - website www.oudersonderwijs.nl
 - telefoon [088 – 6050101](tel:088-6050101)
 - email vraag@oudersonderwijs.nl
 - [Nieuwsbrief](#)
 - Facebookpagina [Ouders & Onderwijs](#)
 - LinkedIn groep Ouders & Medezeggenschap
- Gesprekspartner voor overheid en onderwijssector
- Verbinder en ondersteuner van ouderorganisaties en -groepen

Inhoud workshop

Aan de orde komen (niet per se in deze volgorde):

- Financiële toegankelijkheid; wat is het uitgangspunt en waar is dat vastgelegd?
- Vrijwillige ouderbijdrage + schoolkosten
- Praktijk
- Uitsluiting
- Toegankelijkheid en gelijke kansen
- Casuïstiek
- Vragen?

Funderend onderwijs is kosteloos voor ouders. Dit jaar betaal ik 882 euro voor twee kinderen!

Helaas kan niet iedereen dat betalen.

Financiële toegankelijkheid

Is het funderend onderwijs van hun kinderen kosteloos voor ouders? Was het maar waar. Ouders wordt gevraagd vrijwillig bij te dragen, te betalen voor kamp, locker en studiereis, voor tto en technasium. En wat te denken van de laptop of tablet? Schoolsoorten als vrije scholen en montessorischolen vragen vaak honderden euro's aan bijdrage. Deze kosten zorgen voor waterscheidingen in het onderwijs. In deze workshop komen we op voor de ouderbelangen. Wat mag school aan bijdrage vragen aan ouders? Hoe ver willen school en ouders daarin gaan? En wat kun je daar aan doen als ouder en MR-lid?

Algemeen recht op onderwijs voor iedereen

Art 2 EVRM, art. 13 IVESCR, artt. 28, 29 IVRK, art. 14 Handvest grondrechten van de Europese Unie

Art 2 Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens:

Niemand mag het recht op onderwijs worden ontzegd. Bij de uitoefening van alle functies die de staat in verband met de opvoeding en het onderwijs op zich neemt, eerbiedigt de staat het recht van ouders om zich van die opvoeding en van dat onderwijs te verzekeren, die overeenstemmen met hun eigen godsdienstige en filosofische overtuigingen.

De eerste volzin garandeert het recht op toegang. Volgens de tweede volzin moet de staat het recht op de schoolkeuze van de ouders eerbiedigen.

Art. 13 Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten

1. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag erkennen het recht van een ieder op onderwijs. Zij zijn van oordeel dat het onderwijs gericht dient te zijn op de volledige ontplooiing van de menselijke persoonlijkheid en van het besef van haar waardigheid en dat het dient bij te dragen tot de eerbied voor de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden. Zij zijn voorts van oordeel dat het onderwijs een ieder in staat dient te stellen een nuttige rol te vervullen in een vrije samenleving en het begrip, de verdraagzaamheid en de vriendschap onder alle volken en alle rasgemeenschappen, etnische en godsdienstige groeperingen, alsmede de activiteiten van de Verenigde Naties voor de handhaving van de vrede dient te bevorderen.

2. De Staten die partij zijn bij dit Verdrag erkennen dat, ten einde tot een volledige verwezenlijking van dit recht te komen:

- a. **Het primaire onderwijs voor allen verplicht en kosteloos beschikbaar dient te zijn;**
- b. Het secundair onderwijs in zijn verschillende vormen, waarbij inbegrepen het secundaire technische onderwijs en het beroepsonderwijs, door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs algemeen beschikbaar en voor allen toegankelijk dient te worden gemaakt;
- c. et hoger onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs voor een ieder op basis van bekwaamheid gelijkelijk toegankelijk dient te worden gemaakt;

...

De vrijwillige ouderbijdrage en schoolkosten

Mag een school een vrijwillige ouderbijdrage vragen? **Ja, dat mag.**

Bron: art. 40, lid 1 WPO, art. 27, lid 2 WVO (middelen die van de ouders of leerlingen worden gevraagd zonder dat daar een wettelijke verplichting toe bestaat onderscheidenlijk zijn ontvangen op grond van een overeenkomst die door de ouders is aangegaan)

Procedure: School (het bevoegd gezag) stelt de hoogte en bestemming van de vrijwillige ouderbijdrage vast na instemming van de ouders / ouders + leerlingen uit de MR (art 13 lid 1 onderdeel c WMS, art. 14 lid 2 onderdeel c WMS)

Dit leert ons dat de (O)MR een belangrijke rol heeft in het toegankelijk en betaalbaar maken en houden van het onderwijs! Dat ontslaat de school niet van dezelfde verplichting.

Echter

Soms loopt dit helemaal niet via school maar bijvoorbeeld via de ouderraad. Dan wordt de MR omzeild.

Soms is de vrijwillige bijdrage niet vrijwillig. Of wordt dat niet gecommuniceerd

Soms worden naast de vrijwillige ouderbijdrage andere kosten voor ouders opgevoerd, zoals het schoolkamp, een excursie, de schoolpen, de gezonde lunch, overblijf bij een continurooster, hoogbegaafdheidsbijdrage, DAMU, TTO, technasium enz. (daarover later meer)

Soms worden leerlingen uitgesloten van activiteiten vanwege de portemonnee van hun ouders

Extreme voorbeelden

Het Open Venster; vrijwillige ouderbijdrage is 9.600 euro (gemiddeld in het PO: 57 euro)

IKC De Regenboog; Voor het schoolreisje en het kleuterfeest wordt elk jaar een aparte bijdrage gevraagd. Niet voldoen van die bijdrage betekent niet mee op schoolreis enz.

TPO GSV: 4.478 euro voor het eerste kind in de hoogste inkomenscategorie

GSV: 1.221 euro iedereen wordt ingedeeld in de hoogste contributieklassse. Indeling in een lagere klasse is mogelijk indien u voor 15 oktober 2019 aantoont, dat u daarvoor in aanmerking komt.

Excalibur Tours biedt schoolreizen aan naar o.a. New York, Thailand, Kaapstad

Waar hebben we het over? PO

Tabel 3.14 Gemiddelde kosten PO Gemiddelde opgave ouders Gewogen gemiddelde opgave scholen

Totaal kosten	€122	€78
Vrijwillige ouderbijdrage	€57	€56
Excursies en reisjes	€20	€20
Leermiddelen en materialen	€31	€1
ICT	€13	€1
Extra ondersteuning	€15	€12

Bron: Schoolkostenmonitor 2081-2019 Oberon

Er zijn zo'n 1.400.000 leerlingen in het PO. Als alle ouders betalen, levert dat het PO tenminste 109.200.000 euro op.

Waar hebben we het over? VO

Tabel 4.1 Spreiding totale schoolkosten **Ouders#** **Scholen@**

	Vmbo	Havo	Vwo	Pro	Vmbo	Havo	Vwo
€0	4%	1%	1%	1%	2%	3%	2%
€1 - €250	33%	30%	27%	92%	68%	65%	58%
€251 - €500	25%	19%	22%	8%	26%	27%	35%
€501 - €1000	30%	35%	34%	0%	4%	6%	5%
Meer dan €1000	7%	14%	16%	0%	0%	0%	0%
Gemiddeld bedrag €456	€550	€578	€131	€202	€227	€246	
n	429	540	868	79	287	231	238

Bron: Schoolkostenmonitor 2018-2019 Oberon

De opbrengst is een veelvoud van de opbrengst in het PO.

Waar hebben we het over? TTO

Hoogte en besteding van de ouderbijdragen voor tto

Alle scholen brengen kosten in rekening bij ouders van leerlingen die tto volgen. Deze kosten komen bovenop alle andere schoolkosten die gelden voor het voortgezet onderwijs zoals de vrijwillige ouderbijdrage, kosten voor gereedschappen en materialen en voor ICT-benodigdheden. Uit de Schoolkostenmonitor 2018-2019 blijkt dat ouders gemiddeld € 400 à € 500 per jaar kwijt zijn aan totale schoolkosten in het voortgezet onderwijs.

De gemiddelde kosten voor tto zijn volgens scholen € 238 in het vmbo, € 368 in de havo en € 388 in het vwo. De kosten voor havo en vwo verschillen significant van die voor vmbo. Waardoor dit verschil wordt veroorzaakt is niet onderzocht. De meeste scholen hanteren ongeveer dezelfde kosten per leerjaar, waardoor er geen significant verschil is in kosten tussen leerjaren. Volgens ouders, waarvan de meesten kinderen hebben die tto volgen op vwo-niveau, zijn de kosten voor tto gemiddeld € 406. Omdat er weinig variatie zit in de onderwijsniveaus bij ouders is niet vast te stellen of zij verschillen ervaren in de kosten tussen onderwijsniveaus en leerjaren.

De ouderbijdragen voor tto worden door scholen vooral benut voor het bekostigen van (internationale) studiereizen voor leerlingen, voor de professionalisering van docenten en voor lesmateriaal. Ondanks dat de meeste ouders de bijdrage voor tto betalen, legt ruim de helft van de scholen zelf geld bij om alle kosten te dekken. Bij deze scholen gaat het gemiddeld om een gat van een kwart van de totale kosten die zij voor tto maken, dat veelal gedicht wordt door het inzetten van eigen middelen.

Primair onderwijs

Goed nieuws!

De PO-raad treedt op wanneer de vrijwillige ouderbijdrage niet vrijwillig is of wanneer de school leerlingen uitsluit van activiteiten. Lukt het u niet school te overtuigen van de vrijwilligheid van de bijdrage of af te brengen van uitsluiten van leerlingen? Neem dan contact op met Ouders & Onderwijs. Wij brengen de PO-raad in stelling.

Veel schooldirecteuren zijn bezig 'in control' te komen van de vrijwillige ouderbijdrage voor hun school.

De gemeente Amsterdam gaat basisscholen die een vrijwillige ouderbijdrage van 225 euro of meer vragen geen gemeentelijke subsidies meer geven.

Jammer: veel scholen vragen ouders met de billen bloot te gaan voor externe stichtingen zoals leergeld om toch financiering te kunnen ontvangen van/namens de ouders.

Voortgezet onderwijs

De leden van de VO-raad hebben naar aanleiding van de maatschappelijke discussie twee afspraken gemaakt:

1. Scholen moeten duidelijk communiceren dat de ouderbijdrage vrijwillig is, conform de wettelijke bepalingen hierover.
2. Het niet betalen van de vrijwillige ouderbijdrage mag geen reden zijn voor uitsluiting van activiteiten die onder verantwoordelijkheid van de school worden georganiseerd.

Een belangrijke voorwaarde daarbij voor extra programma's als tweetalig onderwijs, technasia en LOOT, is dat daar bekostiging tegenover komt te staan. Op dit moment ontvangen scholen voor deze programma's geen middelen vanuit de overheid waardoor zij (deels) aangewezen zijn op bijdragen van ouders. Hetzelfde geldt voor de bekostiging van devices zoals laptops en tablets.

Voortgezet onderwijs - vervolg

Er zijn schoolkosten die ouders zelf moeten betalen, zoals gymkleding en een atlas. De bijdragen die scholen van ouders vragen voor bijvoorbeeld schoolkampen, excursies of culturele activiteiten zijn echter altijd vrijwillig. Ouders kunnen zelf kiezen of zij hier gebruik van maken (en er dus voor willen betalen).

Toegankelijkheid en gelijke kansen?

Ons onderwijs is niet kosteloos, in weerwil van internationale verdragen. Met name in het VO is het onderwijs kostbaar. Er is zelfs een wetsvoorstel nodig om te realiseren dat scholen leerlingen niet mogen uitsluiten (Kwint & Westerveld). De conclusie moet zijn dat we ons zorgen moeten maken over toegankelijkheid en gelijke kansen.

Waarom is het zo moeilijk?

- Scholen zoeken leerlingen
- Ouders kiezen scholen met ons soort mensen
- Onderwijs is een kostbaar goed. Worden onze scholen voldoende gefinancierd?
- MR niet in positie en alert

Casuïstiek

Uitgesloten van de kerstviering en de excursie.

Contract bij inschrijving om de hele schoolcarrière lang ouderbijdrage en schoolkosten te betalen.

Vrijwillige ouderbijdrage niet betaald? De deurwaarder komt langs.

Niet naar de diploma-uitreiking mogen.

Wel moeten betalen terwijl de leerling niet mee op excursie gaat.

Wel de excursie willen betalen, niet de schoolfeesten mag niet

VRAGEN?

Sjoerd van Geffen

088-6050101

sjoerd.vangeffen@oudersonderwijs.nl